۲

سؤنمز
کریم مشروطه‌چی

آمان داغلار

آمان داغلار

کریم مشروطه‌چی
« سؤنمز »

تبریز
۱۳۷۶

بسم الله الرحمن الرحیم

انتشارات ارک
فروشگاه مرکزی ـ تبریز : خیابان امام خمینی ، تلفن : ۵۴۲۶۹
فروشگاه شماره ۱ ـ تبریز : خیابان آیت ا... طالقانی ، تلفن : ۵۰۶۹۷

آمان داغلار!

سؤنمز «کریم مشروطه‌چی»
چاپ : اول **۱۳۷۶**
حروفچین : ابراهیم مشروطه‌چی
تیراژ : **۱۵۰۰** جلد
لیتوگرافی : رنگین
چاپ : اندیشه
حق چاپ محفوظ

شاعر دئدیگین

شاعر دئدیگین، آخماسا آل قان اؤره‌گیندن
بیر گؤل دره‌بیلمز ، اوْ ، گؤلوستان اؤره‌گیندن

قان اوْلماسا گؤنلو گئجه‌لر قانلی شفق تک
البتّه ، آچیلماز سحری دان اوره‌گیندن

توفاندا پناهسیزلار اؤچون یئلکن آچاماز
هردم کی ، اوْنون قوْپماسا توفان اؤره‌گیندن

بیر ذرّه چراغدیر کی ، یانار هر گئجه ـ گؤندوز
سوْرسان کی تؤکر یاغ اوْنا هاردان ؟ اؤره‌گیندن !

میلیوْن گؤله قونمازسا چالیشقان آری‌لار تک
شهدین دادیزاممز بیزه ، شان ـ شان اؤره‌گیندن

یانسا جیگری ، نازینی چکمز ده طبیبین
ائیلر جیگرین دردینه درمان ، اۆره‌گیندن

قالمیشسا اوْنون خاطری جمعیّته حسرت
جمعیّته ووُرغوندو پریشان اۆره‌گیندن

اوْ ، هر نه‌یه سؤز وئرسه امین‌اوْل کی سؤزونده
ثابیت قالاجاق باغلاسا پیمان اۆره‌گیندن

دریا دؤزومویله ، اوْ ، چتین بیر ده باریشسین
اینجه اۆره‌گی اینجیسه جانان اۆره‌گیندن

بیر دؤی قاپی‌سین، اوْنداکی علویّتی سئیر ائت
گؤرسه الی بوْشدور ، ائدر احسان اۆره‌گیندن

« سؤنمز »! بئله بیر شاعری گؤرسنسه ، رجا ائت
بیر داملا سنه بخش ائده عمّان اۆره‌گیندن

انسانی دا بیر سئو ! ـ اگر آللاهی سئویرسن
آللاه یوْلو ، واللاه ! گئچر انسان اۆره‌گیندن

۱۳۶۴

قیزیم فرزانه‌یه ...

وداع

آیـریلـدیق ، سـن اوْولاد ، مـن آتـا کـیمی ،
سوسدوم ، هئچ دینمه‌دیم من سؤزلو ـ سؤزلو .
نه یـاخشی آغلادیـن سن آشکـار ـ آشکـار ،
نه یـامان قـوْورولـدوم مـن گـیزلی ـ گـیزلی .

گـل بـاسیم باغـریما سـنی جـان کـیمی ،
سـیلیم گـؤزیـاشینی ، اؤز آنـان کـیمی ،
داریخمـا ! ـ سـن مـنی چـاغیـران کـیمی ـ
قـاپینا قـوْنموشـام مـن تـوْزلـو ـ توْزلـو .

کـیمیـن سئوگیسی وار ، غُـلوی ، مـنیمجه ؟
متـانت کـیمده وار ، سـؤیله سـنینجه ؟
سـنه نـغمه قـوْشـدوم مـن ایـنجه ـ ایـنجه ،
سـالارسان سـازینا ، سـن دوُزلـو ـ دوُزلـو .

آنکارا ـ ۱۳٦۵

بیر سؤرغوم وار ...

« واگنئر » بیر گۆن دئمیشدیر کی :
سؤز بیر زمان عاجیزله‌سه ، یۏخسوللاسا
ساز دیلله‌نر .
دیل سوساندا ، ساز دانیشار .
چۏخ بیلرکن آز دانیشار
لاکین،
سؤزون عاجیزلیگین، یۏخسوللوغون
تماملایار .

بیر سۏرغوم وار :
اگر سؤزون یاردیمچی‌سی ساز دا سوسسا ،
یا دا قصداً سوسدورولسا ،
بیر سؤیله‌یین:
انسان اۏغلو ،
ایچینده‌کی هارای چکن دویغولاری
نه دیل ایلن دئمه‌لی‌دیر ؟

۱۳ ـ یاشلی گنج شهید محمدحسین
فهمیده‌نین خاطره سینه ...

۱۳۶۱

ذرّه

یـــازدیلار : ذرّه‌ده دۆنیـــالار یـــاتیر
ذرّه‌نـــی سیٔندیرســـان ، ووُلقـــانلار قوْپـــار .
بـــو ســـؤزو افســـانه ســـاناراق دیٔـــدیم :
ظـــرفـایـــله مـــظروفون بـــیر نســـبتی وار .

مـــطلبی اوْخـــودوم ، مـــن ، دؤنـــه ـ دؤنـــه
معنـــاسی نـــه‌ایســـه ، قـــانابیلمه‌دیم .
نـــه قـــده‌ر آرادیـــم ، دۆشـــوندوم بـــئله
فـــوْرمولی ، حـــقیقت ســـانابیلمه‌دیم .

آخـــی ، شـــاعر نـــه‌دیر ، کیمیـــا نـــه‌دیر ؟
شـــاعره حیـــاتدان ، انســـاندان دانـــیش !
قـــورو فـــوْرمولّلاری شـــاعر نـــئیله ســـین ؟
اوْنـــا ، گـــؤنلونده‌کـــی توفـــاندان دانـــیش !

اوْ ، سئومز دریانین آرام حالینی
اوْ ، آختاردیغینی توفاندان تاپار .
اولو طبیعتین قانونلارینی
انساندا آختارار ، انساندا تاپار .

اوْ ، سئوەر ائنیشلی - یوْخوشلو یوْلو
قاپیلماز حیاتین عادی‌سینه ، اوْ .
اوْ ، خیال شمعی‌نین پروانه سی‌دیر
وۆرغوندور دویغولار وادی‌سینه ، اوْ .

شاعری قیْناما ، انصافین وارسا
اوْنون دا ، اوْزویچون بیر دوْنیاسی وار .
« مولوی » دئمیشکن ، شاعر کیم‌ایسه
عقلین مین حکمونه بیر احساسی وار .

شاعره وورمادان ، بوْلمه‌دن دئمه
اوْنا الهام وئرن اوْره‌ک سسی‌دیر .
شاعره آتومدان دانیشسان ، دئیەر :
انسان طبیعتین خلاصه‌سی دیر !

خیالیم دوْغرولدو گرچک دوْنیادا
دومانلی اوْفوقده بیر اولدوز آخدی .
بیر خبر یاییلدی بوْتون اوْلکه‌ده
احساسلی هرکیمسه ، یاندیردی ، یاخدی .

یــــازدیلار : جـــبهه‌ده ، خـــرّمشهرده
« صـــددام » ین اوْخـلاری ده‌ییبدیر داشـا .
بـــیر صـــغیر قهرمــــان ، نــــارنجک‌ایــله
بـیر تـانکی پـارتلادیب اؤزویـله قوْشـا .

گــؤررکن جـــبهه‌ده ، بــــاسقینچی‌لارلا
اوْز ـ اوْزه دؤیــوشور عسگــرلریمیز ،
« کــرج » دن اوْز تــوتوب جـبهه‌یه ساری
های وئریر : قوْرخماییین ، اؤلمه‌میشیک بیز !

اوْ ، اوْن اوْچ یـــاشی‌لن ، اوفـــاق قـــلبینده
عمّــــان ســــاحیلینه عمّـــان گـــتیردی .
گـــؤررکن ســاحیلی ، سس‌سیز ـ سـمیرسیز ،
اؤزویــله بـیر جـوْشغون توفـان گـتیردی .

وطـــن قـــایغی‌سیندا ، ائـــل قـــایغی‌سیندا
سارسیلماز اینـاملا جـوْشوب ، داشـدی اوْ .
خـــلقیمیز شـــرفله یـــاشاماق اوْچـــون
شـــرفلی اؤلومـــله قوجـــاقلاشدی اوْ .

طـــبیعی قــانونلار ده‌یـــدی بــیر ـ بــیره
معنـاسین ده‌یـیشدی سـایی دا ، یاش دا .
قـــلبینده آلیشـــدی الهـــام شـؤعله‌سی
اینــاما چـــئوریلدی بـــدن ده ، بـاش دا .

انقلاب نسلینه پیغام اوْلاراق
داغ آسفالت اۆستونده، قان چیچکلندی.
بالاجا کؤکسونون دار قفسینده
جهانا سیغمایان جان چیچکلندی.

ایزله‌ییب مقدّس شهادت یوْلون
الچاتماز زیروه‌لر آشدی، گئتدی اوْ.
جان قوْیدو سرحدلی توْرپاقلار اۆسته
سرحدسیز گؤیلره اوچدو، گئتدی اوْ.

دۆنیاجا حسرتین وئردی عشقینه
دئدی: من، نئیلیرم اوْنسوز حسرتی!
آپاردی اؤزویله بیر ارمغان تک
سوْنسوز اۆفوقلره، سوْنسوز حسرتی.

دوْغرولدو افسانه ساندیغیم سؤزلر
قالمادیم بیر داها شبهه‌ده، شک ده.
گؤردوم: بیر ملّتین حقلی فریادی
سیغیشابیلرمیش بیر قوش اۆره‌کده!

اوستاد شهریارین غزلی‌نین ایزی‌ایله ...

گلیم

وئــرمه‌دیــن اذن دالینجــا ســۆرونــوب ، ســایه گــلیم
اوْلمــاسا قــوْی بــاری اوْل ســایــه‌وه همسایــه گلیم

سن بـوْی آتدیقجا منیم ده جـۆجه‌ریر قـوْل ـ قـانـادیم
بــودور آرزوم کــی ، اوچــوب ســنله ثریّــایــه گــلیم

حـۆسنونــون یــوسفی بازاره چیخـان گـۆن ، سـنیله
نقـدجـان الــده تـوتـوب ، مـن ده اوْ سئودایـه گـلیم

مــن اوْلنــده اوْ مسیحــا نــفَسین ســینه‌مـه ســال
قســمت اوْلســا ، دیــریلیب بیر ده بـو دۆنیـایـه گـلیم

بیر ده مجنون کیمی دیوانه سایاق ، باش گؤتوروب
لیلی - لیلی چاغیریم ، شوریله صحرایه گلیم

هله‌لیک گئت کی ، تؤیون دور ، سنی خوْشبخت اوْلاسان !
تؤیونا گلمه‌یه حاشا کی ، تمنّایه گلیم

اذن وئر جیْتقوز اوشاقلار کیمی ، دامدان ، باجادان
بؤیلانیب ، گیزلیجه ، اوْغرونجا تماشایه گلیم

سن اوْلارسان بیر آنا ، من اوّره‌گیم قانه دؤنر
اوْندا ، حاشا کی ، قراریم گئده ، غوْغایه گلیم

عشقسیز ، عاطفه‌سیز سینه‌وه سوّد گلمه‌سه ده
گئنه من اؤلمه‌میشم ، سؤیله سنه دایه گلیم

شهریارا ، غزلین روحومو جوْشدوردو منیم
قدرتیم یوْخ سنیله شعرده همپایه گلیم

سؤنمزم ، من اؤزومو سنله قیاس ائتسم اگر
سانکی بیر قطره الیمده لبِ دریایه گلیم

۱۳۵۴

نگران

بــو گــئجه ، نــه‌دنسه ، اضطـرابلی‌یام
اۆره‌ک ده نگــران ، گــؤز ده نگــران

بوْغـازدان ائنمه‌ییر یئدیگیم خـوره‌ک
چـــؤره‌ک ده نگـــران ، دوز دا نگـران

اۆستوندن بیر قـورتوم آیـران ایـچیرم
آیـــران دا نــگـــران ، بــوز دا نــگـران

نگـران ، تک بـیر مـن ، بـیر عیـال دئـییـل
اوْغــلان دا نــگـران ، قــیز دا نــگـران

بـیر سـطیر یـازماغا اۆره‌ک قـیزیرسا
قــلـم ده نگــران ، ســؤز ده نگـــران

وحشـتده گـؤرمورم تک یـایی ، قـیشی
پـــاییــز دا نگـــران ، یـــاز دا نگـران

بـو زمـان، نگـران، بیر ـ ایکـی دئـییل
الـــلی ده نـــگـــران، یـــوٚز ده نـــگـــران

دینله‌مک ایستیرسن بیر عاشیق سسـی
نـــغمـــه ده نگـــران، ســـاز دا نگـــران

حســـرتلـــه قـــویـــلادیـــم کتـابلاریمی
تـــوٚرپـــاق دا نـــگـــران، تـــوٚز دا نـــگـــران

یـــانـــدیـــردیم ایســـتکلی نغمه‌لـریمی
آلـــوٛو دا نـــگـــران، کـــوٛز ده نـــگـــران.

ســئوگی نشـریّه‌می هـاردا گـیزله‌دیم؟
چـــارپـــای دا نگـــران، مـــیز ده نگـــران.

دئـــییـــرم یـاواشجـا قیٛسدیـریم سـیزه
گـــوٛرورم مـــن کـــیمی، سیز ده نگـــران.

بـــیر آنـــلیق بـــاسیـــرام جـــوٚرابلاریمـا
تـــوٚپـــوق دا نـــگـــران، دیـــز ده نگـــران.

گـیزله‌دیم پـالتومـون آسـتاریـنـدامـی؟
آســـتـــار دا نـــگـــران، اوٚز ده نـــگـــران.

ایستەسم سێغینام همسایالارا
قۆنشولار دئیەرلر : بیز ده نگران .

هارادا گیزلنسن ، هارایا قاچسان
آردینجا اوزانان ایز ده نگران .

یانیلما دۆز دئسن قورتولاجاقسان
یالان دا نگران ، دۆز ده نگران .

گئنیشلیک نگران ، دارلیق نگران
دئمەلی بۆسبوتون وارلیق نگران .

۱۳۵۴

اوستاد شهریارین بیر خصوصی مکتوبونون
جوابیندا اوّچ ایل گئجیکندن سوْنرا، بیر
اوتانجاق و قاپی دالداسینا دوّشموش آدام
کیمی، بو شعری اوّزومه توتوب، اوسپتاددان
عذر دیله‌میشم.   ۱۳۴۸

گل دئمه ...

گل دئمه: اوّچ ایلدیر، مکتوبون چاتیب
سنه بیر کاغیذیم، یازیم اوْلمادی!
ای سازی سیزلایان بؤیوک شهریار!
سازینا لایق بیر سؤزوم اوْلمادی.

اوْ حزین سازی‌نین آلدیم سسی‌نی
دینله‌دیم اوْ سسده حق نفسی‌نی
آچدین بو سینه‌مین دار قفسی‌نی
حئیف کی، گؤروشون روُزوم اوْلمادی.

سؤزلرین ، حق سیرّین منه آندیردی
قلبیمی ، گوّن کیمی ایشیقلاندیردی
بیر یامان درد منی یاخدی ، یاندیردی
گوّنشی گؤرمه‌گه گؤزوم اوْلمادی .

ای ، قالان وقارلی شئر کیمین داردا
ظلمه قارشی دوران کوّلکده ، قاردا
خیالین گزدیگی کهکشانلاردا ـ
ایسته‌دیم ، اولدوز تک ، سوّزوم ، اوْلمادی .

اوْ درین سؤزلرین منه جان وئریر
بو یوْرغون قلبیمه هیَجان وئریر
گیزلی دردلریمی ، بیر ـ بیر سان وئریر
دردیمه ، کیمسه‌ده دؤزوم اوْلمادی .

خلقیمین گؤرکملی قوْچاغی‌سان سن
محبّت اهلی‌نین قوجاغی‌سان سن
اینجه شعریّتین اوْجاغی‌سان سن
حئیف چوْخ حصّه‌سی بیزیم اوْلمادی .

آلنیمین یازیسین بختیم پوْزالی
قدرتلی قلمون یوْلون آزالی
ال آتیب ، منه بیر مکتوب یازالی
دوّنیادا بیر کسدن آزیم اوْلمادی .

اوْچ ایــلده یــازمادیم جــوابــین ســنین
گــلمیشدیم تــبریزه ، اوُپــم اللــرین
آللاهــا آشکــاردیر ، ســندن نــه گــیزلین
قــاپینــی دؤیــمه‌یه اوْزوم اوْلمــادی .

بــوْتون عشــق اهــلی‌نین دوْداغــین اوُپدوم
وطــنین آل ـ یــاشیل یــارپاغین اوُپــدوم
دؤشــندیم قــاپی‌نین توْرپــاغین اوُپــدوم
آیــاغا دورمــاغا دیــزیم اوْلمــادی .

گــؤنلومون یــازیندا چــیچه‌گــیم ســنین
اوْمــیدیم ، امــه‌گــیم ، دیــله‌گــیم ســنین
قوربــانلیق گــؤزله ســن ، اوْره‌گــیم ســنین
اوْره‌کــدن گــؤزل بــیر قــوُزوم اوْلمــادی .

نئیلیم !

منه اوّرکک مارال رام اوْلمادی ، قوْی اوْلماسین نئیلیم !
غرورون ، بیرجه ترکین قیلمادی ، قوْی قیلماسین ، نئیلیم !

الف قدّیم ، غمیندن دال‌دی ، باخ کی ، عشقیمه خاطر
اوْ ، بیر لحظه خیاله دالمادی ، قوْی دالماسین ، نئیلیم !

اوْنون یادی‌له عؤمروم گئچدی ، قلبی سانکی بیر سال‌دی
منی ، عؤمرونده ، یاده سالماذی ، قوْی سالماسین نئیلیم !

حالیم اوْلسا ، دئدی گلله‌م ! دئدیم بو ، حال دئییل ، قال دی
اوْ ، اوْز عهدینده ثابیت قالمادی ، قوْی قالماسین ، نئیلیم !

دئدیم : چال قلبیمین جامین داشا ، قورتار بو محنتدن
سؤزومو چالدی داشه ، چالمادی ، قوْی چالماسین ، نئیلیم !

دئدی : « سؤنمز » ! قادان آللام ! دئدیم : بو ، حیله‌دی ، آل دی
قادام قالسین ، سلامیم آلمادی ، قوْی آلماسین ، نئیلیم !

۱۳۶۳

قالسین

دنیز گؤزه‌ل ، هاوا خوْش ، ساحیلینده جلوه‌لی یاز
گؤنول سئوه‌ر کی ، بو حالدا گؤزه‌ل دنیز قالسین

عاغیلدان ایز قالار ، آمما گؤزه‌لدن ایز قالماز
اوْنا «گؤزه‌ل» دئییرم کی ، گؤزه‌لدن ایز قالسین

منه اوْ ، نازینی دا،دامجی ـ دامجی ائتسه نیاز
سئوه‌ر کی ، مهری گؤنولده دنیز ـ دنیز قالسین

ریاایلن دئدیم : ای گوّل ، قیْلیم دالیندا نماز
دئدی : محبّتیمیز قوْی هله تمیز قالسین

نیاز اومارسا نیگارین، گؤنول ، گل ائیله‌مه ناز
کی خاطرینده سنین خاطیره‌ن عزیز قالسین

دوّزوم اوْ سینه‌وه گؤزیاشیمی ، اوْلورسا مُجاز
دؤشونده هدیه کیمی قوْی بو سینه‌ریز قالسین

ترانه آرزیلارام من ، حئیف کی ، سوسموش ساز
گؤروم کی ، زاهدی من‌تک ترانه‌سیز قالسین!

۱۳۷۴/۱۳۶۴

قدیم دوْستوم اوستاد عـبدالله واعـظین
بوغازی‌نین جرّاحلیق عملیندن سـوْنرا ،
اوْنونلا ، تلفون واسطه‌سیله دانیشارکن.

۱۳۶۲

اوْغول دئمه‌لی !

سسیمه سس وئردی توتقون سسـی‌لن
سس کی یوْخ ! نـفسله مـنلن دانـیشدی .
نـئجه دوُیمـایایدیم اوْ نــفسی ، مـن ؟
اوْ نفس ، قـیرخ ایـلدیر مـنه تـانیش‌دی .

یـــارادان ، هــــر زادی الوان یــــاراتــدی
هــامی آرزیــلاری ، هــوه ســلری ده .
بــاهارلا بــاشلانیب ، قــیشلا قورتـاران ـ
ایــــللره اوْخشـــاتدی نــفسلری ده .

نفس وار « میشوْو » ون بوزلاغی کـیمی [۱]
کــدرلندیره مــمز ســوْیوق آینــانی .
نــــفس وار ، گــوْنشین اوْجــاغی کــیمی
نور ساچیب ، قـیزدیرار بـوْتون دوْنیـانی .

---

۱) میشوْو : تبریزین شمال‌غرب طرفینده یئرله‌شن قارلی ـ بوْزانلی داغ .

حیاتین یوْللاری دوْلانباج دیسا
محبّت کاروانی هر یوْلدان گئچر.
نفس وار، تربتمز گوْل یارپاغینی
نفس وار، یوْز آغاج مفتولدان گئچر.

تلفوندان دویولان همنیرتینی، من
ساندیم کی، عطیرلی یاز نفسی‌دیر.
اوجا داغلار آشیب، منی دیندیرن
اوزاق بیر سئوگی‌نین یاخین سسی‌دیر.

سؤزونو قورتاردی، ائله‌بیلدیم کی
تلفونو الیندن آلدی اؤزگه‌سی.
آخدی قولاغیما، بیر نغمه کیمی
ایستکلی بالاسی «طاها» نین سسی

اوْ، دئمک ایسته‌دی تانیشا، یادا:
بو سس، بیر آن بئله کسیلمه‌مه‌لی!
بیرینجی مصراعدا، آتا سوسسا دا
ایکینجی مصراعی اوْغول دئمه‌لی!

قارداشیم بالاسی، سنی مین یاشا!
سن کیمی اوْغولا قوربان! ـ دئیه‌رلر.
اسلانین بالاسی، کؤرپه اوْلسا دا
گئنه ده، آدینا اسلان دئیه‌رلر.

بیز سفر اۏستەییک، مـن ده، بـابا دا
ســاچلارا الەنــیب قوْجــالیق قـاری.
بـابانین چـراغـین یـاندیران چـوْخدور
چالیش، اوْ چراغی، سن یاندیر، باری!

فــیکیرلر، دویــغولار آیـری اوْلسـا دا
بیر اوستادیمیز وار، «تاریخ» دیر آدی.
بــابالار یوْلونــا خـوْر بـاخان کـیمسه
عؤمرونو بهره سیز، ایزسیز یـاشادی!

محبّت دیل آچیب

دانیشیر منه

صـــمیمی بـــاخیشام انســـان گـــؤزونده
مـــنی ، بـــیر بـاخیشدا سئچه‌نه مـنّت !
بولاغـــام ، آخـــارام بـــو یــئر اۆزونـده
اَیـــلیب ، ســـویومدان ایـــچه‌نه مـــنّت !

مـــحبّت دئـــییلن ارمغـــانام مـــن
آتـــادان ، آنـــادان مهربـــانام مـــن
لکـــه ســـیز ، بوْیـــاسیز آسمـــانام مـــن
مـــنده ، قـــاناد آچـیب ، اوچـانا مـنّت !

عشـــق‌ایـــلن اکـیزم بـــۆلبولده ، گـــۆلده
هـــمیشه بـــیر رنگـم اۆره‌کـده ، دیـلده
بـــهره‌لی حـــاصیلام ساری ســۆنبولده
مـــنی بـــیر « ساغ‌اوْلا » بـیچه‌نه مـنّت !

نـه لالام ، نـه کـوْرام ، نـه غـایتسیزم
مـنلیگی اؤلانـا ، مـنیّت سـیزم
هـر نـه‌یم ، آنجـاق کـی ، نهـایت سیزم
مـنی بـو معیـارلا اؤلچـه‌نه مـنّت !

نـه‌دنسه یـارانـدیم بـو خـلقتده مـن
اؤزوم ده حـئیرانـام حـقیقتده مـن
خـئیرات سـوْفره‌سی‌یم طـبیعتده مـن
مـنی ، ال پـئتیریب ، آچـانا مـنّت !

مـن نـه‌یم ؟ بـاهاردا عـطیرلی نسیم
نه سـرحـد تـانیرام ، نـه تیکـانلی سـیم
آزادام هریـانا ایسـته‌سم اسـیم
مـنیم کـاروانـیملا کـؤچه‌نه مـنّت !

منیمله اوجالار « طور » لار ، « منا » لار [1]
گـوْلر پیـاله‌لر ، گـوْلر مینـالار
منه ، کـیم نـه وئـرسه ، بـیره مـین آلار
قـلبی‌نی اوْزومـه آچـانا مـنّت !

---

۱) طور : « سینا » یاریم آداسیندا یئرله‌شن داغ دیرکی ، حضرت موسیٰ ، اورادا آللاهین نورونو گؤردو .
۲) منیٰ : مکّه‌ده ، عرفات یؤلونون اوستونده بیر یئر آدی دیرکی ، حاجی‌لار ، قوربان بایرامیندا اؤرادا قوربانلیق کسرلر .

حیاتا یوْل آچدیم گره‌کلر اوْچون
مقدّس آرزیلار، دیلکلر اوْچون
بیر آزاد کؤرپویه‌م اوْره‌کلر اوْچون
منّت‌سیز، اوْستومدن گئچه‌نه منّت!

وارلیغیم حصر اوْلوب بوْتون وارلیغا
ایستر گئنیشلیگه، ایستر دارلیغا
من، فقط دوْشمنم ریاکارلیغا
ریاکار کیمسه‌دن قاچانا منّت!

۱۳۶۵

سئوگی عالمی

نــه قــدەر گــؤزەل‌دیر ســئوگی عــالمی
هر کیمین عشقی وار ، دئ : نه‌یی یـوْخدور ؟
اوْرەگــین واردیســا ، ســن ســئوەجکسن
عشــقی اوْلمــایانانین اوْرەگــی یـوْخدور
هر کیمین عشقی وار ، دئ : نه‌یی یوْخدور ؟

ان بؤیوک نعمت دیر : سئومک ، سئویلمک
بـونو ایـنجەلەدیم ، مـن ، ایـلمک ـ ایلمک
ســئوگی‌یه جــایزدیر ، یــالنیز ، اَیــیلمک
ســئوگی‌یه ســجدەنین کـؤتەیی یـوْخدور
هر کیمین عشقی وار ، دئ : نه‌یی یوْخدور ؟

نــه قــدەر گــؤزەلدیر مــحبّت ســؤزو
مــحبّت ســئحر ائــدر اوْرەگــی ، گــؤزو
مــنی ســئومه‌یه‌نی ، ســئویرم دوْزو
اگــرچــی الیــمین اَمــەگــی یـوْخدور
هر کیمین عشقی وار ، دئ نه‌یی یـوْخدور ؟

سـئومکله سـئویلمک بـؤیوک نـعمت دیـر
کـــیم ســـئوه‌بیلمیرسه ، حیــاتی ســرت‌دیر
ســـئویله‌بیلمه‌مک ان بـــؤیوک درددیــــر
بیر ائـله درددیـر کـی ، اؤرنـه‌یـی یـوْخدور
هر کیمین عشقی وار ، دئ : نه‌یی یـوْخدور ؟

۱۳۶۵

مرد اوْغول

خیــالــدا، شــئغیجی تــرلان کــیمیدیــر
اوجــا زیــروهلــرده گــزهر مــرد اوْغــول.
ظــالیمه: دالغــالی عمّــان کــیمیدیــر
مظلــومــا: مهــربــان خــزر مــرد اوْغــول.

یــارامــاز ایشــلره یــومــار گــؤزونــی
ظــالیملــر اؤنــونــده چؤکمــز دیــزینــی
خــلــقایــلــن اوْلانــدا، آرام اوْزونــی -
صــمیمی گــوْلــوشلــه بزهر مــرد اوْغــول.

اؤزو، اؤز ایــچــیایــلــه دانیشــان زمــان
اوْره‌گــی اوْد تــوتــوب، آلیشــان زمــان
زیــروهلــر عشــقیایــله چــالیشــان زمــان
اوْره‌گــین تــؤیشــونــه دؤزهر مــرد اوْغــول.

یـئلین اسـیمی‌ایـله ده‌یـیشمز سـؤزون
اونـوتمـاز بـیر کسـین چـؤره‌گین، دوزون
نـه، یـاخشی گـۆنـونـده ایـتیره‌ر اؤزون
نـه، یامـان گۆنـونده بئزه‌ر مـرد اوْغـول.

تـیتره‌مـز حیـاتین سـرت کـۆلـه‌گـیندن
معـاشیـن گـئچیـره‌ر اؤز امـه‌گـیندن
آنجـاق، اؤز بـالیـندان، اؤز پـه‌تـه‌گـیندن ـ
حیـاتین شـهدینی سـۆزه‌ر مـرد اوْغـول.

سـینـر اۆره‌کـلره قـارتـال بـاخیشی
دؤیوشده «هایدی!» سی شیمشک چاخیشی
ایـده‌آل اؤلمـاسـا چـاییـن آخـیشـی
آخـیشین عکسـینه اۆزه‌ر مـرد اوْغـول.

۱۳۶۳

درس آلدیغیم اوستادلار

شـــاعرلیک درسـینی ، مــن، عـؤمروم بوْیو
یـــازیدان دا آلدیـــم ، دیــلْدن ده آلدیـــم

ادبــله دیــز چـؤکدوم اوستـــاد یـانیندا
درســـیمی ســـادەجه ائـــلدن ده آلدیـــم

قـــلبیمی قـــیْزدیران بـــو حـــرارتـــی
آلوْودان دا آلدیـــم ، کـــۆلدن ده آلدیـــم

قـــلمدن ، کـــاغیذدان آلدیـــقلاریمی
ایـــلمکدن ، ایگـــنەدن ، بـــئلدن ده آلدیـم

تـــۆکنمز گـــۆجومو ، دەییرمـــان کـــیمی
نســـیمدن ده آلدیـــم ، یـــئلدن ده آلدیـــم

بـــیر آری اوْلدوم کـــی ، بـــالین شـــهدینی
تیکـــاندان دا آلدیـــم ، گـــۆلدن ده آلدیـــم

قوْیمـــادیم تـــعصّب قـــوروتسون مـــنی
« موغان » دان دا آلدیم ، « میل » دن ده آلدیم

غـــیداسـیز قـــالمادیم ، بـــاهار عـــطرینی
چـــمندن ده آلدیـــم ، چـؤلدن ده آلدیـم

حیـــاتدا گـــؤردویوم جـــوْشغونلوغو ، مـــن
دامـــلادان دا آلدیـــم ، گـــؤلدن ده آلدیـم

اوجـــانی ، آلچـــاقلا وحـــدتده گـــؤردوم
الهـــامی بـــمدن ده ، زیـــلدن ده آلدیـــم

بـــاخمادیم قـــهرینه ، هـــای ـ هـــارایـــینا
آتـــیلیب « ســـارا » مـــی سـئلدن ده آلدیـــم

۱۳۶۷/۱۰/۲۲

عزیز قلم دوستوم « باریشماز » ین
« اۇدوملو دیرک » آدلی کتابینی آلارکن .

گلدی وئردی اۏره‌ک منه

سۏرسان نه‌لر باغیشلادی
بو « اودوملو دیرک » منه ؟
دئییم : یامان سارسیلمیشدیم
گلدی ، وئردی اۏره‌ک منه .

قیشین کسکین شاختاسیندا
کیریمیشدیم طبیعت تک ،
سانکی ایلیق باهار عطری
گتیردی شاپه‌رک منه .

« چاغریلمامیش قوناقلار » لا
« نغمه داغی » دوُز اۏلسایدی
احسانینی تمام‌لادی
بو دا اۏلدو چۆرک منه .

بـــیلیرسنمی نـــه‌لر دئـــییر
سندن «حکمت اومان» عقلیم؟
دوُز ـ چـؤره‌گـی ایـتیرمه‌مک
گـــره‌ک دن دیـر گـره‌ک مـنه!

اوْزرلیک سال، گؤز ده‌یمه سین
تانری سـنه «بـالام!» دئـییب.
ســنه وئـریب بـاتمان ـ بـاتمان
وئـــرنده پـیر چـــره‌ک مـــنه.

ســنین کـیمی زنگـین شـاعر
اوْره‌ک سـاری حـاتم گـره‌ک!
اوْ رنگارنگ سؤز سـوْفره‌ن دن
گـــل بـاغیشلا خـوره‌ک مـنه!

ائل عارف دیر، ایلک باخیشدا
اَیـری ـ دوْزو درحـال سئچر.
مـن اؤزومـدن بـوْی دئـسـم ده
هئچ کیم دئـمز زیـره‌ک مـنه.

گل «چیلّه‌نی بیرگه قـوْواق!،
دئولر داها دیـرچـلمه سـین».
ســـن ایـــپکدن گـــبه تـوْخو
قوْی یئتیش‌سین خره‌ک مـنه.

قـیشین آغـیر قـار سؤوقـاتی
بئل ـ بوخوندان سالدی بیزی .
نـه بـئل قـالدی قـار تـؤکمه‌یه
نه ساغ قـالدی کـۆره‌ک مـنه .

کـۆکره‌ک بـاهار بـولودو تک
عـؤمور گـئچیر یـئیین ـ یـئیین .
باری دور ، گل بیر دردله شک
چـالینمادان تـره‌ک مـنه !

گلمه سن ده ، گـؤنول کـۆسمز
بیل کـی ، داهـا سـارسیلمارام ،
اگـر گـؤنول دولابـیندا ،
آییرسـان بـیر دره‌ک مـنه !

۱۳۶۷/۱۱/۱۷

عائله طالعی

گـؤی چـمن ایـچینده، بـاهار چـاغیندا
اوْینـاییر بـیر تـازی، اوّچ تـولاسی‌لن.
تـولالار مـیْرتلاشیر بـاش ـ قـولاغیندا
ایت، بـیلمیر نـئیله‌سین اوّچ بـالاسی‌لن.

چـمن، توّک بالیش تک یومشـاق، مهربـان
تـولالار گـوّله‌شیر، یـئیخیلیر، دورور.
آنـا، هـم قـایغی‌لی، هـم ده نگـران
اوّره‌گـی سـئوینجک، گـؤزونده غـرور.

اوْنـلارا بـاخدیقجا، اوْیـونور آنـا
قـوْیون دا، قوزویـا بـاخدی، مـه‌له‌دی.
کیمین حـقّی واردیـر خـوْر باخسین اوْنـا؟
اوْ دا، اوْزلویـونده بـیر عـائله‌دی!

بو سونسوز عالمده بیر ائله‌سی وار
بو عادی نعمتین حسرتین چکر .
یالقیزلیق دردیندن ائله سارسیلار
ایت‌لره باخدیقجا گؤزو یاش تؤکر .

باخ ! بودور ، قارشیدا جوموب اؤزونه
اوْرتایاش ، وقارلی بیر اوجا کیشی .
بیر دۆنیا غم توْزو قوْنوب اۆزونه
هم جوان گؤرونور ، هم قوْجا ، کیشی .

اوْ ، اؤزو ساغلام بیر انسان اوْلسا دا
نه‌دنسه ، عائله قورابیلمه‌ییب .
اوْ ، بخت اولدوزوندان سوْراغ آلسا دا
بلکه ، بخت اولدوزو اوْنا گۆلمه‌ییب .

سؤیکه‌نیب سؤیوده فیکیرلی ، دالغین
ان اوزاق بیر نیدا قولاغیندادیر .
کیم بیلیر ، بلکه ده اوْ ، یوْرغون ـ آرغین
بیر ایتگین آرزی‌نین سوْراغیندادیر .

دۆنن ، اؤز بختینه خوْر باخان انسان
بوگۆن ، بیر تازی‌یه غبطه‌ایلن باخیر .
«کاش سن‌ده ، بو ایت‌جه خوْشبخت اوْلاسان !»
بو حسرت ، قلبینی یاندیریر ، یاخیر .

عـــائله طـــالعی ـ « هـــالی اولدوزو » ! [1]
عـــؤمرونده بـــیر کـــره گـــؤرونه‌جکدیر .
بـــاخدین‌می ، گـــؤره‌رسن سعـــادت اوْزو
بـــاخمادین ، حســـرتین اتک ـ اتک دیـــر .

ســـن ، بـــاغا گـــیرنده جـــوانـــلیغیندا
گـــوْللر هـــارای چکـــیب ، دئـیه‌ر : در مـنی !
چـــیچکسیز قـــالارسان ســـوْن بـــاهاریندا
دؤرد ـ دؤوره‌ن اوْلسـا دا چـیچک خـرمنی !

۱۳۶۵

---

۱) بو اولدوز ، هر ۷۶ ـ ایلده بیر کره گؤرونور .

ایچینده

یۆز مین گؤز اوْلا ، سن باخاسان یۆزلر ایچینده
شهلا گؤزون ، آی قیز ! سئچیلر گؤزلر ایچینده

دوْلموش اوْ خومار گؤزلری ، ساندیم‌کی ،سحرده
شبنم‌دی ، پاریلدار تزه نرگیزلر ایچینده

اوْ گۆل اۆزه ، تمثیل اۆچون ، اولدوز دئسم ،آزدیر
اوْن دؤرد گئجه‌لیک آی‌دیر اۆزون ، اۆزلر ایچینده

پروانه‌دن اؤیره‌ن کی ، نئجه شمعه قوْووُشدو
آزاددی تمیز سئوگی ، دئمک ، بیزلر ایچینده

مین حۆسنۆنـه حئفیم‌گلیر اوْ آیری قاشینلا
بیر آیری ، خطـادیر گزه مـین دۆزلر ایـچینده

دریـــاده اۆزورســـن ، یـوْلونو ایـزله‌یه بـیلسم
آنجـاق ، یـازیلارکن پـوْزولان ایـزلر ایـچینده

ال قـوْیدو حکـیم قـلبیمین اۆسـته ، ائـله‌بیلدیم
ارســین‌دی ، گـــزر بـو آلیشـان کـؤزلر ایـچینده

بـیر سـؤزدو « مـحبّت » سـؤزو کـی ، لوح ازلده
اوْنجه اوْ یازیلمیش بو قـدەر سـؤزلر ایـچینده

وجدانینی کیم گؤزله‌سه اوْز یـاخشی گـۆنونده
وجدان دا ، یامان گـۆنده اوْنـو گـؤزلر ایـچینده

اومّیدیله هرگۆن کی سۆرەر عؤمرونو « سؤنمز »
بـــیر عـؤمره بـرابـردیر اوْ ، گـۆندوزلر ایـچینده

۱۳۶۳

چمنده

چـمنده هـانسی بـیر ریحـان‌نفسلی گـوّل دوْلانـمیشدی
کی ، هر بیر گوشه‌سینده یـاسمن عـطری جـالانمیشدی

دئمه شبنم‌دی گوّلشنده ، گـوّل اوّسـته پـارلایان شئح‌لر
اوْ گوّل روخسارینی گؤرموش ، گوّلون آغزی سولانمیشدی

تـئلین روخسـاردن چک ، مـن گنهکـارم ، شـفیعیم یـوْخ
گؤره‌ر زاهد سـنی ، اعـلان ائـدر : آی پـارچـالانمیشدی

سـحر ، بـیر عـاشقی زنـجیرلن تـعزیر ائـدیرمیشلر
گـئجه ، گویـا ! اوْ زوّلفـون سـایه‌سینده دالدالانـمیشدی

شبابین چشمه‌سیندن هر نه ایچدیم، سینمه‌دی جانه
آمانسیزجا اوْ، دایم هئی دورولموش، هئی بولانمیشدی

اوجا داغلار چیخیب، آشماقدا آرزیم قالمامیش گؤزده
یوْلوندا، عؤمروموم بس‌کی غم اوّسته غم قالانمیشدی

نصیبیم اوْلمادی جام ایچره یارین عکسینی گؤرمک
الیمده، رعشه‌دن، مئی جامی بس‌کی یایخالانمیشدی

حیاتین جؤوری سنگِ صبریمی الماسه دؤندردی
اوْ، بس‌کی ساللار آلتیندا دمادم تاپدالانمیشدی

گره‌ک بو خام طبعون خامه وئرسین ائللره، «سؤنمز» !
زمانین نئهره‌سینده، بس‌کی روحون چالخالانمیشدی

ایلک یارپاق

ایلک یارپاق بوتاقدان قوْپموشدو سحر
یئل‌له‌نه ـ یئل‌له‌نه یئره دۆشوردو.
بۆتون باغ ـ باغچانی توتموشدو قه‌هر
هامی تیتره‌ییردی، هامی اۆشوردو.

قرنفیل باش آچیب، یوْلوردو ساچین
سینه‌سین دیدیردی آناسی توْرپاق.
شیوه‌نه گلمیشدی گؤیه‌رچین، لاچین
سس ـ سسه وئریردی میلیونلار یارپاق.

گؤی، قارا بولوددان یاس دوْنو گئییب
گؤزیاشی تؤکوردو های ـ هاراییناان.
هر یئتن کده‌رلی بیر نوحه دئییب
هامی سیزلاییردی آه ـ وایینان.

اوْ چنلی سحردن دۆز بیر آی گئچیر
یوْلومو، اوْ باغدان سالمیشام گئنه.
بو آی دا، اؤتوشن آیا تای گئچیر
بولود تک توتولوب، دوْلموشام گئنه.

بو دفعه گئجه‌دیر، دورموشام تینده
گؤیده، نه اولدوز وار، نه ایشیلتی وار.
آنجاق، بیر کده‌رلی سکوت ایچینده
آراسی کسیلمز بیر خیشیلتی وار.

گؤزوم گؤرمه سه ده، قولاغیم سئچیر
هر آندا، مین یارپاق بوتاقدان قوْپور.
توْرپاقدان دوْغولان، توْرپاغا کؤچور
دؤشه‌نیب، آناسی توْرپاغی اؤپور.

باغدا دا، هر بیر شئی اؤز ایشینده‌دیر
هره اؤز ایشینده، یئریشینده‌دیر.

ایلکین خاطیره‌می خاطیرلایارکن
جوموب اؤز ایچیمده فیکره دالمیشام.
حیاتین حکمونو قطعی سایارکن
آنجاق، بیر سوْرغویا حئیران قالمیشام

بلادیر احساسلی بیر انسان اوْلماق
اؤره‌گیم بو درددن یامان شیشیب‌دیر.
بوتاقدان قیریلیب، سارالیب، سوْلماق
بو باغدا نه قده‌ر عادی‌له‌شیب دیر؟!

مهر ۱۳۶۴

قوشلار دا سئویرلر...

اوّچ ایـلدیر بـیر گـؤزل « یـاکـریم » قـوشو
بـسیزیم دام یــوْلوندا سـهبهته بـاغلار.
مــنتظم یــومورتلار هــر یـایی، قـیْشی
وقـتینده کـوٚرت یـاتار، جـوٚجه چیخـاردار.

بو ایل، اوْ گؤزل قوش، کـوٚرت یـاتان زمـان
گـلمیشدی بـیزه بـیر ایـستکلی دوْسـتوم.
مــحبّت گــؤستهریب، مــحبّت اومــان
مــقدّس آرزی‌لی، دیــلک‌لی دوْســتوم.

قوْنـاغیم، بـیر ایـلیق یـاز گـوٚن اوْرتـاسی
بـوْیلاندی یـووایـا بـیر آیـدین گـوٚنده.
نه گؤردو؟ بیرجه جوٚت قـوش یومورتـاسی
بیر یـیغین نـاتاراز چـؤر ـ چؤب اوٚستونده.

دۆشـــوندو ... صـــاباح ، بـو اتـــه‌نه جـۆجه
چـؤر ـ چـؤپون اۆسـتونده نـئجه یاتاجاق ؟
دیـــرچـــه‌لیب ، یـوواداان پـرواز ائـدینجه
یـــالینجیق جـــانینا تیکـــان بـــاتاجاق .

بـــیر اۏووُج یوموشـــاق کـــاغیذی ، یـۆنو
سلقه‌ایلن دؤشـه‌دی چـؤر ـ چـؤپون اۆسـته .
ســـۏنرا ، احتیـــاطلا ، جـــۆت یومورتـــانی
گـــئنه اۏز یـــئرینه قـــۏیدو آهســـته .

اۏ قوشـــا اۆره‌کـــدن قـــایغی گـــؤسته‌رن ـ
شـــفقتلی دۏســـتومون کـــریم‌دیر آدی .
کـــرامت گـــؤسته‌ریب ، اۏز عـــملیندن ـ
گـــؤزونده رضـــایت حسّـــی پـــارلادی .

ســـۏن گـــۆنو ، اۏ ، دؤنـــدو آنـــا وطـــنه
قـــوشون طـــالعیندن خـــبرسیز گـــئتدی .
بـــو دستـــان بـــیر یـــامان درد اۏلدو مـــنه
اۏ قوش ، اللی ـ دیللی ، ایتدی کی ، ایتدی .

اۏ ، تکـــجه بـــیر یـــئره قـــۏیوب گـــئتسه ده
مـــنیم مـــین ـ بـــیر یـــئره گـــئدیر گۆمـــانیم
کـــۆسوب ، اۏز یـــوردونو وداع ائـــتسه ده
اۏنـــون دویـــغوسونو مـــن نـــئجه قـــانیم

نــه بـیلیم ، اۇ ، بـلکه ائـله بـیلیب کـی ،
کــار ـ کـاغیذ ، اوْنـونچون تـوْردی ، تـله‌دی .
مجـازی مـحبّت ، بعضـاً اوْلوب کـی ،
عـملده ، غـایه‌سی ، قـصدی بـئله‌دی .

بـلکه‌ده یـووایـا بـاش ووُران کـیمی
سـئزیب کـی ، اوْنـا بیر یاد الی ده‌ییب .
اوْ ، اۇز کـۇلگه‌سیندن نگـران کـیمی ـ
یـووایـا ، بـیر یـوْللوق ، الوداع دئـییب ،

ایستـه‌ییب دئسـین کـی : آشیـاندا ، اوْ
نـفرتله قـارشیلار نگـرانـلیغی .
نــه اوْلار اوفـاجیق قـوش اوْلانـدا اوْ
قـوشلار دا سـئویرلر امـن ـ امـانلیغی !

بیر سـۆز ده دئـییب کـی ، ده‌یـه‌رده تک دی
ده‌یـه‌ری اوْنـون یـوْخ ، سـۆزونونکودی :
قـارادی ، قـورودو ، یومشـاقدی ، بـرک دی
بـو یـووا ، هـر نـه‌دی ، اۇزونـونکودی .[1]

۱۳۶۴

۱) بو شعر آدداشیم ، « کرامتلی » قوناغیم آقای کریم ناظری‌یه اتحاف اولموشدور.

سالدی

عشقون منی عالمده عجب مۆشکوله سالدی
رسوایِ جهان ائیله‌دی ، دیلدن دیله سالدی

عۇمروم بۆیو ، من ، تکجه ، گۇنول بیر گۆله وئردیم
بۆلبولدو اوْ کی ، مهرینی گۆلدن گۆله سالدی

مین کوزه محبّت مئیی چکدیم ، یوْلا دۆزدوم
عشق اهلی ، اوْنا هر بیری بیر زینگیله سالدی

توْم زۆلفونو هۇردون ، هۇرویون نقشینی گۇرجک
نقّاشِ طبیعت گۇتوروب ، سۆنبوله سالدی

اوّل ، منی ، سۇز وئردی کی ، گۆندن گۆنه [illegible]
انصافنا [illegible] ایله سالدی

بو ، عشق دئییل کی ، منه لطف ائیله‌ییب آلّلاه
بیر یاندیریجی اوْددو کی ، دین و دله سالدی

عشقین یوٚکو داغدیر ، اوْدو کروان چکه‌بیلمز
ظنّ ائتمه کی ، لیلا بو گوٚجو محمیله سالدی

ده‌یدیم اوْ قارا زوٚلفه ، دنیز تک لپه‌لندی
چیتمک داشی ، بیرکس ائله‌بیل کی ، گؤله سالدی

مجنون کیمی ، اؤز عشقینه، لایق منی گؤرجک
تلطیفیم اوٚچون بوْینوما بیر سلسله سالدی

هجران گوٚنو ، زوٚلفون گئنه فریادیما یئتدی
سانکی ، منی ارحامی بیلیب ، بیر صله سالدی

بیر تئل قیْریلیب ، قالدی الیمده هؤرویوندن
« سؤنمز » بو سئنیق گؤنلون ، اوْ نازیک تئله سالدی

۱۳۶۲

اوغلوما جواب

آلقیش!

مکـــتوبونو آلدیــم ، ســنین احســانینا آلقــیش!
اؤلگـون تـنیمه جـان چـیله‌دین، جـانینا آلقـیش!

جـــان اوْســته‌ایکــن مــن، اوْ مسیحــا نـفسینله
درمـــان ائــله‌دین دردیــمه ، درمــانینا آلقــیش!

هر کلمه‌سی ، سانکی تزه ـ تر گوْلدو ، چیچک دی
بــو یــازقوْخولو ، گــوْللو گوْلوستــانینا آلقــیش!

معنــالی سکــوت ایــچره اوْ گــیزلین هیجــانین
فریــادینا ، توفــانینا ، عصیــانینا آلقــیش!

اوْد شؤعله چکیر سانکی سنین حق نفسیندن
آلقــیش اوْ یــانار قــلبینه ، ووُلقــانینا آلقــیش!

ساندیم کی ، سؤزون سیْرغادی ، آسدیم قولاغیمدان
سـؤیله ! بـویوروق سـنله‌دی ، فرمـانینا آلقـیش !

دیـنیم ده ـ دئـدین ، ریب ـ ریـاسیز یـاشاماقدی
اوْغـلوم ! سـنین اوْ دیـنینه ، ایمـانینا آلقـیش !

سن ، مشـعل الیـنده یـوْلا چـیخ ، مـن ده دالیـنجا
آلقـیش اوْ آچـیق فکـرینه ، وجـدانینـا آلقیش !

« سیز » دن « سن » ه گئچدیکده ، آییردین منی ، سندن
اوْلسـون ! گـئنه بـو مـنطیقه ، برهـانینا آلقـیش !

« وحدت » یوْلو « کثرت » یوْلونون عکسی‌دی ، مطلق
« سن» دن « سیز » ه سئیر ائیله سن، عرفانینا آلقیش !

جـانان دیـله‌ین بـیر اوّره‌گـه جـان نـه‌گـره‌ک دیـر
سـالک کـیم‌ایسـه ، جـانینا ، جـانانینا آلقـیش !

۱۳۶۶/۷/۳۰

یاشا!

دئدی : نئیلیم ؟ قیسّا عؤمروم
یاشامادان چاتیر باشا
دئدیم : سن ده ، هر گۆنونو
بیر آی یاشا ، بیر ایل یاشا

بیر بولود اوْل ، یاز بولودو ،
گاه گۆلوب ، گاه آغلایاسان
سئل ده اوْلسان ، کۆکره‌مه‌کی
حیات یوْلون باغلایاسان
آراز اوْل کی ، بئشیگینده
دنیز کیمی چاغلایاسان
ساکین اوْلسان ، قوْخویارسان
هئی بولان ، هئی دورول ، یاشا

ایسته‌سن کی ، عؤمرون چایی
عمّان کیمی درین اوْلسون
بو دالغالی حیات سنه
بال شهدی تک شیرین اوْلسون
اوْزون آزاد یاشایارکن
اوْره‌کلرده یئرین اوْلسون
محبّته قلبی‌نی آچ
هم سئو ، هم ده سئویل ، یاشا

انسان اوْچون گؤزل خصلت
اوْز خلقینه صداقت دیر
اوْندان گؤزل خصلت وارسا
انتظارسیز محبّت دیر
داها نجیب ، داها یوْکسک
بیر عوض سیز سخاوت دیر
خئیر ایش گؤرسن، مطلق اونوت
بیر آللاه ، بیر سن بیل ، یاشا

اوزون عؤمور نه‌یه گره‌ک ؟
چالیش عؤمرون آنلی گئچسین
حیاتینی بارلی سئوسن
قوْی دومانلی ، چنلی گئچسین

دئمه‌م نئیله! چالیش آنجاق
سنین عؤمرون سنلی گئچسین
اؤزگه‌لر تک، مین ایل آزدیر
اؤزون کیمی بیر ایل یاشا

آدینی کی، شاعر قوْیدون
حقّین دینر دیلی‌سن سن
علاّمه‌ی دهر اوْلسان دا
سانما ائلجه‌بیلیرسن سن
مجیز یازسان
نوح عؤمروجن یاشاسان دا
اؤلوسن سن
یئری گلسه، حق سؤزو دئ
اؤلسن ده اؤل
دیریل
یاشا!

۱۳۶۳

یئر بوْشلوغو

عــاشق ، اوْ دم کــی ، سپئودیگی یــارین بــریندەدی
ســـانکی ، اوْنـــون مقـــامی بـــهشتِ بـــریندەدی

گــئتدین ، سـنینله گــئتدی بـوّتون صـبر و طــاقتیم
ســـنسیز ، بـــاخیشلاریم گــئنه خــاکِ دریـــندەدی

« یــئربوْشلوغو » دئــینده ، الیــم گــئتدی قــلبیمه
یــعنی : اوْ ، گــئتمەییب ، هــله ده اوُز یــئریندەدی

بـــوْیلاندی ســـینەمه ، گـــؤره بـــلکه جمـــالینی
بـیر زاد گـؤرەنمەدیم ! ـ دئـدی ، بسکـی دریـندەدی

حـــئیرتله بـــاخدی گــؤزلریمه ، گـــؤردو یـــاریمین
شکـــلی ، بـــو گـــؤز بـەبکلریمین هــر بـیریندەدی

پــاک اوْلســا گـؤز ، بـاخیشلا یـوْل ائـیلر اوّرەک لره
مـــن ده ، گــؤزوم ، اوْدورکــی گـؤزل گـؤزلریندەدی

مکـــتوبومو گـــؤیه‌رچـــینه وئـــردیم ، چکـــنمه‌دی
نـــیسگیل دۆلو یـــۆکوم دۆ کـــی ، هـــر بـــیر پـــرینده‌دی

احسن ! دئسـه سـنی یـاراداان حـق ، بـو ، سـهل دیـر
حکـــمت ، اوْنـــون « اؤزو ـ اؤزونـــه آفـــرین »[1] ده‌دی

یاریم اؤیونسه حۆسنونه ، حقدیر ! کی ، عشقی‌نین –
سـئوداسـی « سـؤنمز » یـن بـو بـلالی سـرینده‌دی

---

۱) سورهٔ مؤمنون ، آیهٔ : فَتَبارَکَ الله اَحْسَنُ الخالِقین .

اۆزوم داننانق چکیر

بو گئجه ، اۇزومدن بۇی دئیه ـ دئیه
بیر غزل اۇخودوم اوشاقلاریما .
اۇخویا ـ اۇخویا بوخاق ساللادیم
غرور گۆل دۇشەدی یاناقلاریما .

عکسینه اۇلاراق انتظاریمین
بیری مۆرگولەدی ، گۇزلری سۆزدو .
بیری ده یۇنەلیب اۇز قارداشینا
قئیقاجی گۇز ووُردو ، دۇداغین بۆزدو .

آللاها آشکاردیر ، سیزدن نه گیزلی
بو ایشدن بیر آزجا اینجیدیم آنجاق .
باشلادیم اۇنلارا اۇیوت وئرمەیه :
« باخین ، بو هنردیر ، دئییل اۇیونجاق !

هـر گـؤزل منظومه ، هر بیر غزل کـی ،
راحـــتجه یـــئتیشیـــر ســیزیـــن الیزه ،
شـاعرین عؤمرونـون بیر پارچـاسی‌دیـر
یـاوا سؤز گـلمه‌سین گـره‌ک دیـلیزه ! »

بـیریسی پـارتلادی نـارنجک کـیمی
آتـالیق حـرمتین بـیر آن اونـوتـدی .
الیـــنه بـــیر قـــالیب صـــابین آلاراق
هئی مـنی دانـلادی ، یـودو ، آریـتدی :

آتـــا ! دیـــنله‌ییـــرم اؤیـــوتلـــرینی
الیـــنی اؤپـــورم اوْغـــوللار کـــیمی .
آتـــالیق حـــقّینی عـــزیـــز تـــوتـــورام
شـــعرینی اوْخـــورام نـــاغیللار کـــیمی .

لاکـــین ، اؤز بـــئینیمه دئـــیه‌بیلمیـــرم ـ
سیزکیمی دوْشونسون ، سیزکیمی قانسین .
مـــن گـــؤره‌بیلمیـــرم یـــئنی نســـلیمیـــز
سیز یاخان آلوْوا قوْورولسون ، یانسین .

دئـــییرم ، خـــوْشـــوزا گـله ـ گـــلمه‌یـــه
گئچمیشده گـؤنوزو سویـا وئـرمیسیز .
اؤزگـــه‌لـــر دوْلانـــدا دریـــن معنـــایـــا
سیز ، بارسیز سؤیود تک ، بوْیا وئرمیسیز .

یـازدیغین کتـابلار کـلّه‌مه ده‌یسـین -
اوْلمـاسا مـین سؤزه یـاریم عـملین.
سؤزونه بیرجـه بـاغ سـوْوزو وئـرمزلر
اوستـادی اوْلسـان دا شـعرین، غـزلین.

هـنری کـیم سـئویـر هـنره خـاطـر
یازدیغی نه اوْلار؟ بیر سوْیوق اوْجاق!
شـعرینی یـازسا دا قـیزیـل سـویـویلا
قالیب تـاقچالاردا توْز بـاسار آنجـاق!

منجه، گل، بیر کره بوْک، قـوْی قـیراغـا
بو جانسیز، معناسیز کار - کاغیذلاری.
نـه اوْخـو بـیرینه، نـه ژورنـالا وئـر
ائـللری اؤزونـه گـوْلـدورمه بـاری!

کاروانـین آردینجـا سـوْرونـن تـوْسـدو
نه قده‌ر گوْر اوْلسا، توْسدودور، دئمک.
گره‌ک مشعل اوْلـوب، اوْن سـیْرالاردا
کـاروانـین یـوْلـونـا ایشـیق چـیله‌مک!

هــنر - بیر اینجی‌دیر، آینـادان دورو
نـه ریـا گـؤتـوره‌ر، نـه تـزویـر آنـلار.
اصـیلی بـدل‌دن، اگـرینی دوْزدن -
سئچر بـیر بـاخیشـدا آیـیق انسـانلار.

بـیر یـتیم اوشـاغین آغـلار گـؤزلـری
هـر بیری ، بیر غزل مـصراعـلاری‌دیـر .
ظلمتی یاندیران هـر شاخـان شیمشک
بیر شعرین ان گـؤزل مصراعلاری‌دیر .

بیلمیرم کیم دئییب بـو دریـن سـؤزو :
« صنعتکار اوْخشاییر بیر بـایراقـدارا » ،
بـایـراقـدار اوْردونـون آردینجـا گـئتمز
دؤیوشـده دؤشونـه دەیسـه مـین یـارا .

یــازیچی دؤیمــاســا خــلقین دردینی
مـیلیونلار ایـچینـده یـالقیز قـالاجـاق .
خــلقی‌نیــن امــه‌گـین ایــتیرن شـاعـر
یــقین آللاهــا دا نــانکور اوْلاجــاق .

نـئجه کـی ، سیـاسی حیـاتـدا ، بعضاً
بیر کـلمه دانیشمـاق بیر خیـانت‌دیـر ،
بعضــاً ده حیــاتین بــورولغــانینــدا
شــاعــرین سکـوتـو بـیر جنـایت‌دیـر !

هنر نه اوْلدوغون مـندن سوْروشسـان :
اوْ بیر واسـطه‌دیـر ، غـایـه‌سی : انسـان !
ســن اوْنــو معنــالی یــاشادا بــیلسن
اوْندا ، گئت یازگیلن ، هر نه یـازیرسان !

۱۳۶۰

باغلامیشام من

شکسته گؤنلومو دردِ نهانه باغلامیشام من
اوْنو نلا ایلقاریمی جاودانه باغلامیشام من

اوْ ، زیروه‌دن بوراخیلمیش داشام کی ، داغ ـ داشا قارشی
سیْنیب ، داغیلمامیشام ، هئی کمانه باغلامیشام من

گؤروب اوْ توْزلو ـ دومانلی یوْل اوّسته آخساییر عقلیم
حیاتیمی اوْ یوْلا عاشقانه باغلامیشام من

ائنیش ـ یوْخلوشو ، قارانلیق ، تیکانلی کعبه یوْلومدا
اومود باخیشلاریمی کهکشانه باغلامیشام من

سنین اوْخون منه چاتماز ، اؤزونو یوْرما ، آی اوْوچو!
کی ، زیروه‌ده اؤزومه آشیانه باغلامیشام من

سنه اۆمید اوْلالی ، داغ کیمی یقین‌دن ال اۆزموش
رجامی تۆک کیمی نـازیک گۆمـانه بـاغلامیشام مـن

منی اونوتمیه یـاریم ، گـؤنول پـریسی سـاچیندان ـ
اوْ اینجه بـارماغا بـیر تـئل نشـانه بـاغلامیشام مـن

دئینده : اینجی‌دی شعریم ، دئیین‌کی ، بوْینونا سالسین
کـی ، بـو بوْیونبـاغی‌نی مـاهرانـه بـاغلامیشام مـن

بوْراندی،شاختادی،قیْشدی،کؤچور گؤنول‌قوشو«سؤنمز» !
بـو هــدیه‌نی یوْلونـا ارکیـانه بـاغلامیشام مـن

۱۳۶۲

اورمیّه‌لی ـ تبریزلی

تبریزدن ، ساواشین گرگین گؤنلری
هامی باش گؤتوروب ، چؤللره قاچیب .
یارالی « اورمیه » ، مهربانلیقلا
بۆتون قاچقینلارا قوجاغین آچیب .

چؤره‌کچی بو گؤنلر اعتناسیزدیر
مشتری بۏل اۏلسا ، مال شیرین اۏلار .
یئریندن تئز دوران ، گلیر ، یئر توتور
اوپ ـ اوزون اوزانیر صفلر ، سیراﻻر .

سێناق گؤنلری‌دیر ، تانینیر هامی
بو دۆنور مه‌له‌گه ، اۏ دۆنور دئوه .
بیری آرتیق آلیر احتیاجیندان
بیری ده الی‌بۏش قاییدیر ائوه .

یــۇرولوب صــفده بــیر یــئرلی مشــتری
آمــانسیز ســازاقــدا یــارپاق تک اســیر.
ـ آقا شـاطر! وئریرسن، یـا قـۇیوم گـئدیم؟
تــبریزلی تــئز اۇنــون ســۆزونو کســیر.

آیــیلیب سکّــیدن بــیر داش گــۆتورور
چــالیشیر ســۆزونو یــاخشی قــاندیرسین.
ـ قــارداشــیم، بــیزلرده بــئله دئــمزلر
دئیه‌رلر: وئـریرسن، یـا ووُروم سـئنسین؟!

۱۳۶۷

دئسم عؤمروم نئجه کئچدی...

عــؤمروم یـــامان پـــاییزلادی
یاشیم چاتدی آلتـمیش اوٚچـه .
مــین‌بیر دیــلک ، مــین‌بیر آرزو
دوْغرولمــامیش چیخیر هـئچه .

مـــن حیــاتین گـــوٌر چـــاییندا
بسکی اوٚزدوم باش یوخــاری ،
بــیلک‌لریم هــئی‌دن دوٚشــدو
مین بیر دالغـا گـئچه ـ گـئچه .

بـــاخانـــدا دا ســـاحیللـــره
غریق گؤردوم قـالاق ـ قـالاق .
قورد ـ قوشلاردان آرتیق قالمیش
ایسکــلئت لر نــئچه ـ نــئچه .

حـــــقیقتـــه ووٌرغـونلوغـــوم
چکـــدی مـــنی صـــحرالارا ،
سئوگیم ! ـ دئیه سوْراغ توتدوم
قـاپی ـ قـاپی ، کـوٚچه ـ کـوٚچه .

« قوْندوم ـ کؤچدوم » اوْینا یارکن
بو بئش گوٚنلوک عؤمور بیتدی ،
بـــو مـــنزیلدن اوْ مـــنزیله
قوْنـا ـ قوْنـا ، کـؤچه ـ کـؤچه .

هــر زمــان دا راست گــلنده
تـــزه مـــامیز یـــارمیشلارا ،
حـــق آدینــا قــاناد گــه‌ریب
خــۆروزلاندی بـئچه ـ بئچه .

هـر اینجی‌نی اصیل ساندیم
سیناق وقتی بـدل چیخدی ،
هــردن دۆشـدوم سئچمه‌لیگه
گـــزه ـ گـــزه ، سئچه ـ سئچه .

آخیر دۆنـدوم اۆز « مـن » یـمه
اوْ ، مــنه بــیر قــدح سۆندو ،
حــقّی تــاپدیم اوْ قـــدح‌دن
دادا ـ دادا ، ایـــچه ـ ایـــچه .

دئسم عۆمروم نـئجه کـئچدی
دیل عاجیزدیر ، سۆز داریسقال .
سانکی خـنجر کـئچیر قـلبه :
یـــارا ـ یـــارا ، بـیچه ـ بـیچه !

باهار ـ ۱۳۷۰

آمان داغلار

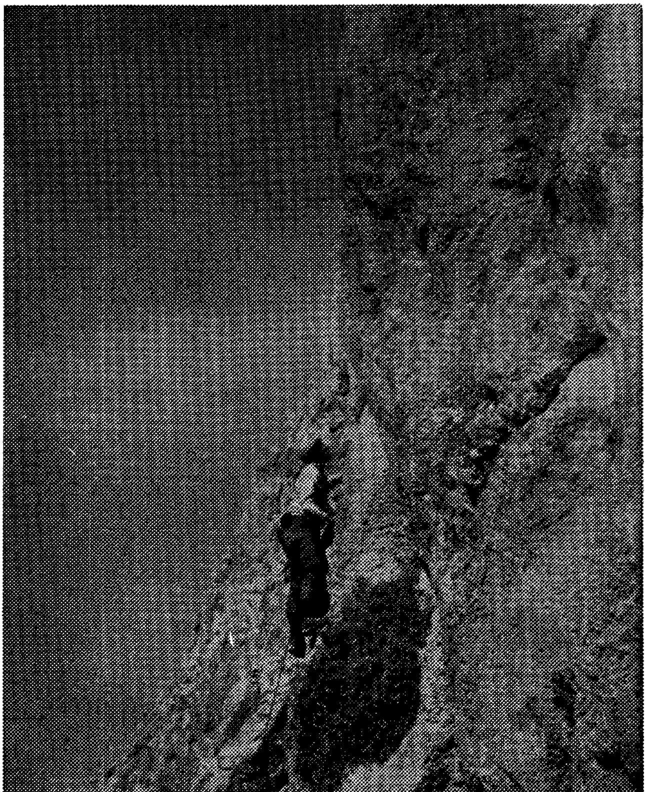

بو منظومه ، صمیمی داغ یولداشیم حاجی محسن آقا فراهت - ین اوسون دره‌سینده[1] گؤستردیگی فداکارلیغینی خاطرلارکن یازیلمیشدی . منظومه‌نین نشر تاریخینده ، عزیز دوستومون ابدیّته قوْووُشموش اوْلدوغونا گؤره ، منظومه‌نی اوْنون بؤیوک و پاک روحونا ، و عزیز خاطره‌سینه هدیه ائدیرم . س

باش‌یوخاری بیر دره‌دن
گئچی کیمی دیْرماشیریق .
سیْلدیریم‌لی بیر سره‌دن
هئی چیخیریق ، هئی آشیریق .

یوْل اوْستونده ،
نه گله‌نین ، نه گئده‌نین
آیاغی‌نین ایزی قالمیش ،
نه بیر سؤنوک اوْد ـ اوْجاغین
یئرده کوْلو ، کؤزو قالمیش ،
تام معنادا ، بیر باکیره ، وحشی یوْلدور .
گؤیه‌رنتی آز اوْلسا دا ،
گؤم ـ گؤی ، یاشیل اوشقون بوْلدور .

---

۱ ـ اوسون دره‌سی : تهرانین شمالیندا ، البرز داغلاری‌نین اتگینده یئرله‌شیر

شلاله‌لر جوْشوب ، شاق ـ شاق شاقیلدابیر .
سانکی دئییر : داغچی ، دایان ،
یوْل اوزاقدیر ، غافیل گئچمه !
قومقومانی اَییل دوْلدور !

سو ، هاوادا ، په‌ره‌ن ـ په‌ره‌ن اوْغولارکن
شکر کیمی سه‌په‌له‌نیر باشیمیزا .
بوللور سولار حیات وئریر
دره‌میزه ، داغیمیزا ، داشیمیزا .

دوْستوم دئییر :
آزجا دایان ، بو عطیرلی ، شئح هاوادا
جاناسینر بیر نفس چک !
سن ، تهراندا ، بو هاوانی ایچنمزسن !
بو شئح هاوا ، تمیز هاوا
داغدادیر تک !

بیری دئییر :
باخ ! ایندیجه ، گؤی اۆزونده
یئددی رنگلی گؤی قورشاغین گؤره‌جکسن !
بیرده ، هاچان بو گۆزنکو تک
گؤزل عؤمور سۆره‌جکسن ؟

☆ ☆ ☆ ☆

☆ ☆ ☆ ☆

بیر نئچه آن دینجه‌لیریک .
رهبریمیز دئییر : هایدی ! دورون ، یاللاه !
من قالخیرام .
عینی حالدا ، سئوینجیمدن
چه‌پیش کیمی اوْیناقلیرام .

تمیز هاوا ، جیگرلرده مئی دۆزه‌لدیر ،
هئی ایچدیریر ، هئی دۆزه‌لدیر .
بو دره‌ده ، طبیعتین گؤرونوشو
گؤزه‌للیگین کمالی دیر .
داغچیلارین ، آینا کیمی
اۆره‌گی تک صفالی دیر .

آستا ـ آستا ، احتیاطلا دیرماشارکن ،
بیر نُقطه‌ده دایانیریق .
ایلک باخیشدا ، بو نقطه‌دن
نه چیخماغا امکان واردیر ، نه ائنمه‌گه .
نه قالخماغا ال یئری وار ، نه دؤنمه‌گه .
ائله‌بیل کی ،
یوْل باغلی دیر اۆزوموزه .
گئری دؤنوب ، باخماق اوْلمور ،
باخاندا دا ،

وحشت چؤکور گؤزوموزه .

اؤنومده‌کی سیْلدیریمی سئیر ائدنده ،
آز قالیر کی ، بؤرکوم دۆشسون .
غریبه‌دیر :
دیرماشماغی مۆمکون اوْلان بیر قایادان
ائنمک اوْلمور .
باغلی یوْلدان ، چیخماز یوْلدان
بیر ده گئری دؤنمک اوْلمور !

اوچورروملا ، بیرجه قاریش آرامیز وار .
قاباق سددیر .
حیاتیمیز بیر آستاجا پۆفه بنددیر .
حیات ، مین ـ بیر آجیسی‌لن ، شیرینی‌لن
قالیب دالدا .
آنالارین ، باجی‌لارین گؤزو یوْلدا ،
یوْلداشلارین بیری ، سحر ،
ائو ـ اوشاقدان آیریلارکن ، دئییب :
صاباح ، بئشده گللم ،
گلنده ده ، شامیمیزچون چؤره‌ک آللام .

بیری دئییب :
حاضیرلاشین ، گلیم گئده‌ک بابام گیله .
اۆچونجوسو :

تبریزده‌کی آناسی‌نین‌یوْلون گؤزلر .
دؤردونجوسو ... بئشینجی‌سی ... سوْنونجوسو ،
هره‌سی‌نین مین‌اوّمیدی ، مین آرزیسی ...

ناغیللاردا ، آنام منه
« قیْل کؤرپو » دن دانیشمیشدی .
بوگؤنه‌جن، اوْ کؤرپونون نه اوْلدوغون
قانمامیشدیم .
عقلیم نه‌یی کسمه‌ینده ،
دوْشونموشدوم ،
اؤز جهلیمی دانمامیشدیم .

ائله بیل‌کی ، بوگوْن داغدا ،
موْدریک حیات ،
اؤزو قصداً ، بیله ـ بیله ،
اؤز چرخینی فیرلادارکن،
بیر نقطه‌ده ساخلامیش کی ،
« قیل کؤرپو » نو ،
منه عیناً نشان وئرسین.

دئمک ، ایندی ،
اوْ کؤرپویله اوْز به اوْزم .
بؤیوک سیْناق قارشی‌سیندا ،
بو آمانسیز طبیعتله دیزبه دیزم .

بیز ، کؤرپونون بو باشیندا دایانمیشیق ،
اوْیان : حیات !
بو یان : اؤلوم !
ائله بیل‌کی ، آستا ـ آستا ،
سرخوْشلوغون ، تزه ، شیرین رؤیاسیندان
اوْیانمیشیق .
تهلۆکه‌نین نه اوْلدوغون ،
بیر دانیلماز ، بیر قاچیلماز گرچک کیمی
اینانمیشیق .
یا اؤلومه توش گلیریک ،
یا زیروه‌یه یوْل آچیریق ،
اۆچونجو یوْل عقله گلمیر .

الیمیزده هئچ نه یوْخدور .
نه کۆلونگ وار ، نه پوْلاد میخ ، داش دلمه‌یه ،
نه ده ایپ وار ، دیرماشماغا ،
شله‌لرده ،
بیر یئمک وار ، بیر ده گئییم .
جوانلیغین بیر آدی دا جاهیللیق‌دیر ،
بونو بیلسن، دای نه دئییم !

بیردن ـ بیره ، هوسله‌نیب ،
الی‌یالین، وسیله‌سیز ،

سیٔنانمامیش بیر نابلد یوْلا چیخماق ،
بعضاً عین ـ جهالت دیر .
من اوشاقکن،
آتام هردن دئیه‌ردی کی :
اوستا صالئح نه کاره‌دیر ؟
ایشی گؤرن مصالئح دیر !

☆ ☆ ☆ ☆

بیر انسانی ، بیر عدّه‌نی ،
هرنه‌یه‌سه ایناندیرماق ،
چتیندن ده چتین دیرسه ،
گؤرورسن کی ،
اوْ انسانین، اوْ عدّه‌نین
اوّمیدینی ، ایناmینی الدن آلماق ،
آساندان دا آسان ایشدیر .

بو لحظه‌ده ، داغچیلارین
روحیّه‌سین، اراده‌سین
اللریندن آلماق اوّچون ،
رهبریمیز ، بیرجه کره
« ای وای »! دئسه ، کفایت دیر !
انسانداکی اوْزه‌للیک لر ،
بیر جهتدن ،

دئمک عینی طبیعت دیر.
چیٖرتما داشی،
آتاندا بیر آرام گؤله،
بۆتون گؤلون اۆزه‌رینده،
دایره‌وی لپه‌لرین یاییلماسی
بو سؤزومون دۆزلویونه دلالت دیر.

اوْ چیٖرتما داش،
ایندی، بیزیم راهنمانین الینده‌دیر.
اوْنون اوْچون، بو لحظه‌ده،
شرافتله خباثتین،
صداقتله خیانتین،
بیر قیل قده‌ر آراسی‌وار.
اؤز عهدینده، ایلقاریندا ثابت قالسا،
داغچیلاری یاشادارکن،
اوْ، اؤزو ده یاشایاجاق.
اؤلمزلیگه قوْووُشاجاق.
قیل کؤرپودن گئچنمه‌سه،
اؤز حیاتین، اؤز نجاتین
داغچیلارین حیاتینا،
نجاتینا اوْستون سایسا
یاشاماقچون هاراسی‌وار!

هر بیر بؤیوک باش‌بیله‌نین، یا رهبرین،

خدمتی ده ، خطاسی دا
اؤزو قدەر بؤیوک اوْلار .
اوُلو حقّه مین شوٚکورکی ،
بیزیم موٚدریک باش بیلەنین ،
آرام روحی ، گؤرن گؤزو ،
درین سؤزو ،
اسلان کیمی دوروشوغو ،
قافلان کیمی یاراشیغی ،
اوٚرەک وئریر ، الهام وئریر داغچیلارا .

بو سیٛلدیریم ،
هر نه قدەر اوجادیرسا ،
یوٚکسک دیرسه ،
اوْنون روحی ، ارادەسی
سیٛلدیریمدان دا یوٚکسک دیر ،
بئله داغچی ، داغدا تک دیر ،
داغ دالغالی توفانلاردا ،
اوْ ، سارسیلماز بیر نهنگ دیر .

☆ ☆ ☆ ☆

« داغچیلارین بیریسی ، بو سیٛلدیریمدان
چیخا بیلسه ،
قئییشلرین بیر نئچەسی

بیر ـ بیرینه دۆیونلنسه ،
قالانلارا یۆل آچیلار . »

هامی بونو دۆشونرکن،
هامی بونو آنلایارکن،
هامی بونا اینانارکن،
هئچ بیریندن جئنقیر چیخمیر .

داغچیلارین سیراسیندا ،
برکه ـ بوشا دۆشن ده وار ،
تجروبه‌سی آز اوْلان دا .
ایستی ـ سویوق قارشی‌سیندا ،
سیرینسه ییب ، پیشن ده وار ،
تئز سارسیلیب ، سوزالان دا .
بونلا بئله ،
بیر کیمسه‌نین سسی چیخمیر .
گئنه تکجه ،
رهبریمیز دیله گلیر :
« ـ قئییشلری آچین، دوستلار ! »

باش بیله‌نین بو سؤزویله
اۆره کلرده ،
اۆمید نوری ایشیقلانیر ،
هر گؤزده بیر اولدوز یانیر ،

دئمک ، ایگیت قهرمانیم ،
جانبازلیغا حاضیرلانیر .

یۆلداشلارین اۆره کلری
هیجانلا دۆلوب ، داشیر .
سینه‌لرده ،
اۆره کلرین چیرپینتی‌سی شدّتله‌نیر .

عینی حالدا ،
چیخیش یۆلو آچماق عشقی ،
زیروه‌لردن آشماق عشقی ،
گؤنوللرده حدّتله‌نیر .
قهرمانیم ،
اؤز معنالی باخیشی‌لن
باخیر یئددی یۆلداشینا .
قلم آلیب ، بیر زاد یازیر ،
وئریر کیچیک قارداشینا .
دیل ـ دۆداغی آراسیندا نه دئییرسه ،
بیله‌ایدیم کاش !
گؤزلرینده ،
اولدوز کیمی پاریلدایان گؤزیاشینی
سیله‌ایدیم کاش !

بو لحظه‌ده ،

گۇزلەنیلمز بیر واهیمه ،
دهشتلی بیر نگرانلیق ،
اۆره کلره کۇلگه سالیر .
ملول ـ ملول ، سوآل دۉلو ،
بیر ـ بیرینه باخیر دوستلار .

باخیشلاردان ،
بیر مقدّس سئوینج ایله
ان مقدّس کدەر یاغیر .

سئوینجیمیز :
قورتولوشون ،
ان ضعیف بیر اۆمیدیندن ،
ایشیغیندان دۉغان کیمی ،
کدەریمیز :
قهرمانین، قیلدان نازیک ،
قیلدان ایشگه ، قیلدان ضعیف ـ
بیر کۇرپودن گئچمه گینه حاضیرلیغی ،
طبیعتله ،
اۇلوم ـ دیریم دۇیوشونه گیریشمەسی ،
نهایتده ،
بیر مقدّس ایثاریندان نشأت تاپیر .

دۉستلار بونو آنیرلارکی ،

اؤز عهدینی اونو تمایان ،
داغچیلارین دالیسیندا،
داغ تک دوران قهرمانیم ،
دؤققوز اوشاق آتاسی‌دیر،
اؤن نفره جوابدِه دیر !

ایگیت ، آنجاق ،
تردّوده ، تزلزوله ،
بیر ذرّه ده امان وئرمیر .
دؤستلاریله حلاللاشیر ،
دؤستلار اؤنا خئییر ـ دوعا وئرن کیمی ،
علی ! ـ دئیه، بیر هایقیریب ،
قافلان کیمی دیک داشلانیر ،
تکجه ، بیر گؤز قیرپیمیندا ،
دئیرماشاراق ،
قؤنور هوندور سیٔلدیریمین
لاپ باشینا .

داغین، داغا قؤووُشماسی محالدیرسا ،
اؤز گؤزومله گؤردوم نئجه
داغ سیٔچرادی داغ دؤشونه !

سینه‌لرده ،
حبس اؤلونموش نفسلره

يۆل وئريلير .
هامى بيردن كۇكس اۇتورور ...
قهرمانيم ،
داغ تک دورور داغ باشيندا ،
قئييشلرى ساللايا راق ،
دۆستلارينى بير - بير چكير ،
اوچورومدان نجات وئرير .

آلينماميش بير زيروه يه
يۆل آچيلير .
ساغ آچيلير ، سۆل آچيلير .
اۆزوموزه داغلار گۆلور ، داشلار گۆلور .
شلالەلر شاقفيلداييير ،
چيل كهليکلر قاققيلداييير ،
كاروان گئنه ، دئيه - گۆله ،
داغدان آخان گور چايلارين آهنگى لن
يۆلا دۆشور .

عۇمرومده چۆخ سێناسام دا ،
بوگۆن ، بۆتون وارليغيملا
ايناندیم کی ،
يۆلداشين ان ياخشى سينى
يامان گۆنده سئچمک اۆلار .
بير يۆلداش کى ،

دوْست یوْلوندا جاندان گئچر ،
اوْندان مگر گئچمک اوْلار !
اوْ یوْلداشین،
بیر مقدّس آبیده‌تک ،
باشینا آند ایچمک اوْلار .

☆ ☆ ☆ ☆

ال کسیلسه ، قوْل باغلانسا
قارتال اوْلوب ، اوچان داغچی !
اوْزوموزه یوْل باغلانسا
چیخیش یوْلو آچان داغچی !

زیروه‌لره چن دوْشنده
اثل ـ اوْبادان گن دوْشنده
قیل کؤرپویله اوْزوله‌شنده
دوْغرو یوْلو سئچن داغچی !

داغلارین سربست یوْلوندا
هر بیر حقلی سس یوْلوندا
داردا قالان دوْست یوْلوندا
شیرین جاندان گئچن داغچی !

بو بندلردن ، بره‌لردن

دومان چۆکموش درەلردن
سئلدیریملی سرەلردن
قافلان کیمی قاچان داغچی !

اؤلوشگەمیش چیچک لره
دۆغرولمامیش دیلک‌لره
مأیوس اوْلموش اوّره کلره
اوّمید نوری ساچان داغچی !

یاخینلاردان اوزاقلارا
باخ بیر قانلی شافاقلارا
سؤیله : بیر ده بو داغلارا
گلەجکسن هاچان ، داغچی !

☆ ☆ ☆ ☆

بیز،زیروەدن قاییداندا ،
اوْ شرفلی ، مرد ایگیدین قارداشیندان ،
قهرمانین سیلدیریما چیخان زمان ،
یازدیغینی خبر آلدیق ،
قهرمانیم ، بو مضموندا
بیر وصیّت یازمیش ایدی :

آند ایچمیشم شرفیمه

منیم آرخام ، ائلیم دۆستلار !
یا سیزین‌چون بیریۆل آچیم
یا بو یۆلدا اؤلوم ، دۆستلار !

بیر یۆل قوشا قولان دئسم
شبستره میلان دئسم
من سیزلره یالان دئسم
قوروسون بو دیلیم ، دۆستلار !

بو چیرپینان اۆره‌گیمی
پاک آرزی‌می ، دیله‌گیمی
بو دۆنیادا هرنه‌ییمی
گلین، سیزله بؤلوم دۆستلار !

هر بیریزین رنگیز آتسا
سۆیوق ووُرسا ، خسته یاتسا
آیاغینا تیکان باتسا
سیزنار منیم بئلیم ، دۆستلار !

داغ هاواسین دم‌لی گؤرسم
بیر آن سیزی غم‌لی گؤرسم
گؤزونوزو نم‌لی گؤرسم
محالدیر بیر گۆلوم ، دۆستلار !

شلاله‌لر چاغلار سیزه
الهام وئره‌ر داغلار سیزه
هردن یوْلو باغلار سیزه
اوْندا، دئیین گلیم، دوْستلار!

یوْل وئرمه‌یین تالانچی‌یه
ال اوزاتسین گوْل ـ غؤنچه‌یه
داغ دئیه‌رکی، یالانچی‌یه ـ
حرام‌دیر بیر کوْلوم، دوْستلار!

آختارمایین باغدان منی
سوْراغ توتون داغدان منی
نه سوْلدان، نه ساغدان منی
داغدیر ساغیم، سوْلوم، دوْستلار!

سره‌لری یایلاغیم‌دیر
دره‌لری قیشلاغیم‌دیر
زیروه‌لری اوْیلاغیم‌دیر
شلاله‌سی گؤلوم، دوْستلار!

داغدان قوْووُن لئیلاجلاری
کسمه‌سینلر آغاجلاری
ووُرماسینلار توراجلاری
قادانیزی آلیم، دوْستلار!

داغ باشینداان داش آتماین
داش آلتینی بوْشالتماین
گؤلر اوْزو یاشارتماین
سیزه قوربان اوْلوم ، دوْستلار !

☆ ☆ ☆ ☆

بو خاطیره ، اوْتوز ایلدیر
یاشار یوْرغون خاطیریمده .
ایندی ، بارسیز عؤمروموزون
چوْخو گئتمیش ، آزی قالمیش .

عؤمرون یازی غملی گئچسه
داغ گؤنلریم شنلی گئچمیش .
اوْ گؤنلردن منه قالسا
بو دەیەرلی یازی قالمیش .

اوْ بیر گؤزل گؤندن بری
اوْنو داغدا گؤرمەسم ده ،
قولاغیمدا ، بیر درس کیمی
اوْنون درین سؤزو قالمیش .

چیخیش یوْلو آچان داغچی
اؤزو داغدان کؤسوب ، گئتمیش ،

لاکین، بۆتون داغ ـ درەدە
آیاغی نین ایزی قالمیش .

بیر وقت ، اۏنون ایثاری‌نین
سؤزو دیلدن ـ دیله دۆشموش ،
ایندی سؤزو اونودولموش
اۆرەکلردە اؤزو قالمیش .

عطری داغدان گلیرسه ده
آنجاق ، یئری بۏش گؤرونور .
اۏنسوز ، داغین نه اۏ لطفی
نه اۏ دادی ـ دوُزو قالمیش .

یئر آجلاری ، باخسان ، بۆتون ـ
داغ ـ درەنی قاپسامیشلار ،
« دەرەکە »[1] دەن خلقە قالسا
فقط بیر « هفت حوْضی »[2] قالمیش .

داغ دؤشلری ، بؤلوک ـ بؤلوک
ویلالارا چئوریلمیشدیر .
داغدا نه اۏ یاشیل دؤشلر ،

۱ ـ دەرەکە ـ سرین ، سولو ـ صفالی بیر درەدیر .
۲ ـ هفت حوْض ـ شلالەنین آخیشی ، تدریجله صیلدیریملاری اؤیوب ، دوزەلتدیگی یئددی حوضچەدن عبارت بیر ساحەدیر .

نه اوْ قوْیون ـ قوزو قالمیش .

« تهران » دئدی : من قوْیمارام ـ
داغ هاواسی تمیز قالسین!
داغدا ،گؤیون نه صاف آیی ،
نه پارلاق اولدوزو قالمیش .

« ویزباد »[1] جانلی چینارلاردان
سیْخ مئشه‌لیک دۏزه‌لتمیشدیْ .
ایندی ، هۏندور چینارلارین
بیر نئچه جانسیزی قالمیش .

گؤردوگوموز آغاجلیقلار
کۏره ک‌لیگه کسیلمیشلر ،
کندین نه اوْ شن باهاری ،
نه اوْ گۏللو یازی قالمیش .

داغ چیچه گی ، داغچیلاری
مین عشوه‌ایلن آلقیشلاردی ،
ایندی ، نه اوْ طراوتی
نه عشوه‌سی ، نازی قالمیش .

---

۱ ـ ویزباد (وزباد) : دربند ـ ین شرقی ساحه‌سینده یئرله‌شن دره .

دوْغما اکیز « شلالەلر » [1]
گئت ، گؤر نئجە سیْسقالاشمیش !
یان ـ یؤورەسی خلوتلەشیب
نه اوشغون ـ یارپیزی قالمیش .

« تئله کابین » [2] گلن گوٚندن
« توْچال » [3] دوٚشموش آیاقلارا .
اوْ زیروەنین وقاریندان
بو گوٚن قالسا ، آزی قالمیش .

« شهرستانک » [4] درەسینده
آسدیغیمیز بوْزباش هانی !
ایندی دای اوْ بوْزباشلارین
باشی گئتمیش ، بوْزی قالمیش .

بیر ده اوْردان یوْلون دوٚشسه
« مش ذَبوالّلاه » گیلده دوٚشمه !
اوْ ، نه اؤزو ، نه عیالی
نه اوْغلو ، نه قیزی قالمیش .

---

۱ ـ اکیز شلاله : « آبشاردوقلو » نون تورکجه ترجمه‌سی‌دیر .
۲ ـ تئله کابین (تئله‌سیژ) : الکتریسیته قوه‌سیله داغچیلاری یوخاری چکیب آپاران بیر جهازدیر
۳ ـ توچال : تهرانین شمالیٚنداکی صیرا داغلارین ان اوجا زیروه‌سی .
۴ ـ شهرستانک : توچال زیروه‌سیله کرج ـ چالوس جاده‌سی‌نین آراسیندا بیر کند .

نه‌دن ایسه سۆن ایللرده
داغچی ، داغدان آیاق چکمیش ،
اصیل داغچی ، مین اۆلسایدی
سایسان ، ایندی یۆزو قالمیش .

داغین مغرور قارتاللاری
یئرین وئرمیش قوزغونلارا ،
گۆل ـ چیچک‌لی داغ ـ دره‌نین
تکجه قاری ، بۆزو قالمیش .

نه بیر چۆبان توته‌گی‌نین
سسی گلیر قولاقلارا ،
نه بیر عاشیق ، قوجاغیندا
سیزیلدایان سازی قالمیش .

سۆن ایللرده ، « عاشیقلارا »
ائله بیر تۆو توتدولارکی ،
قۆرخوسوندان ، سازاقلارین
نه سازی ، نه سۆزو قالمیش .

ریاکارلیق ، شیش بولود تک
قاناد گرمیش داغ ـ دره‌یه .
نه ایشلرده حقیقت وار
نه سۆزلرین دۆزو قالمیش .

نه‌دن ایسه ، داغچیلاری
« کولک چالا »[1] یوْل وئرمیرلر .
اوْنون نورلو مشعلینده
بیر شاعرین گؤزو قالمیش .

تئله‌کابین قورولاندان
قاطیرچی‌لیق پاک لوْسلامیش .
« پس‌قلعه »[2] نین ، نه نالبندی
نه ده پالاندوزو قالمیش .

اوْ قاطیرچی « مش حیدر » دن
بیر خبرین وارمی ، یا یوْخ ؟
دئییر : نه بیر خوْش گئجه‌سی
نه بیر خوْش گوْندوزو قالمیش .

طیفیل اوْغول بؤیوتدوکی
قوْجالیقدا الین توتسون ،
سن ، اوْندا بیر طالعه باخ :
اوْغلو اؤلموش ، اؤزو قالمیش .

سؤزون سوْنو غمله بیتسه
دوْستلار ! منی باغیشلابین ،

۱ ـ کولک چال : توْچال اته‌گی‌نین شرقی ساحه‌سینده‌کی بیر استراحت یئری
۲ ـ پس‌قلعه : توچال زیروه‌سینه چکن بیر جیغیرین باشلانغیجیندا یئرله‌شن بیر کندین آدی‌دیر .
مش حیدر ده اوْ کندین ساکنلریندن بیریسی ایدی .

گؤنول اوْدو سؤنموشسه ده
کوّل آلتیندا کؤزو قالمیش .

گلدیم بو سوْن باهاریمدا
ایلک باهارلا وداعلاشیم .
گؤردوم کاروان چوْخدان کؤچوب
تک ، آردیجا توْزو قالمیش .

مین عشق اوْلا ، مینلر آلقیش
سنه ، ای قهرمان داغچی !
هارداسانسا ، یوْللارین‌دا
داغچیلارین گؤزو قالمیش !

☆ ☆ ☆ ☆

چیخیش یوْلو آچان داغچی
سنی گؤزلر همان داغلار .
دئی : گلیرسن هاچان ، داغچی ؟
سنسیزله ییب یامان ، داغلار .

زیروه‌سینه چن دوّشندن
ساچلارینا دن دوّشندن
سندن بئله گن دوّشندن
قدّی اوْلوب کمان داغلار .

اوْزو ساکیت ، ایچی ووُلقان
دؤشو یاشیل ، باغری آل قان
نه‌لر گئچر خیالیندان
اؤز ایچینده جومان داغلار!

دؤشونده دیرناق یئرلری
سینه‌سینده داغ یئرلری
هئچ گؤرونمور ساغ یئرلری
باشین آلمیش دومان داغلار.

سکوتونو سیٔندیرماییر
داغچیلاری دیندیرمه‌ییر
گؤنلوم اوْدون سؤندورمه‌ییر
ییزدن کوْسوب ، گومان ، داغلار.

داغدا سندن قالان ایزلر
داغچیلارین یوْلون گؤزلر
قارالدی انتظار گؤزلر
اؤتوشدوکجه زمان ، داغلار.

سن گئدندن فیکره دالیب
اؤزون یامان دردە سالیب
چوْخ گئجه‌لر آییق قالیب

گۆندوز ، گۆزون يومان داغلار .

دومان چۆكوب درەسينه
بايقوش قۆنوب سرەسينه
باخ بندينه ، برەسينه
سنسيز ، چكير امان ! داغلار .

ايلديريمين چاخيشی‌لن
شلالەنين آخيشی‌لن
ملول ـ ملول باخيشی‌لن
سندن همّت اومان داغلار ـ
سنسيزلەييب يامان ، داغلار
آمان داغلار ، آمان داغلار !

سۆن

ایچینده کی لر

مقدّمه یئرینه	۳	عائله طالعی	۳۶
وداع	۵	ایچینده	۳۹
بیر سؤرغوم وار	۶	چمنده	۴۱
ذرّه	۷	ایلک یارپاق	۴۳
گلیم	۱۱	قوشلار دا سئویرلر	۴۵
نگران	۱۳	سالدی	۴۸
گل دئمه ...	۱۶	آلقیش !	۵۰
نئیلیم !	۱۹	یاشا !	۵۲
قالسین	۲۰	یئر بوْشلوغو	۵۵
اوْغول دئمه‌لی !	۲۱	اوزوم داننان چکیر	۵۷
محبّت دیل آچیب	۲۴	باغلامیشام من	۶۱
سئوگی عالمی	۲۷	اورمیه‌لی ـ تبریزلی	۶۳
مرد اوْغول	۲۹	عؤمور نئجه کئچدی	۶۵
درس آلدیغیم اوستادلار	۳۱	آمان داغلار (منظومه)	۶۷
گلدی وئردی اورک منه	۳۳	فهرست	۹۶

اشاره

بیرینجی شعر دفتریم « شئح مونجوغو »نون مقدّمه‌سینده ایکینجی دفترین « چیخیش یوْلو آچان داغچی » عنوانی ایله نشر ائدیله‌جه‌گینه اشاره ائتمیشدیم . همان دفتر ، ساده‌جه « آمان داغلار » عنوانی ایله اوْخوجولارا تقدیم اوْلوندو .

سؤنمز